

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 217/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Júliusom Kvetánom, Jasenovská 11, Humenné, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Cpr 3/2014 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Cpr 3/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 16. februára 2014 podal na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhal od žalovaného (zamestnávateľa žalobcu, pozn.) náhrady ušlej mzdy s príslušenstvom.

2.1 Okresný súd rozhodol o nároku žalobcu rozsudkom č. k. 19 Cpr 3/2014-205 z 27. októbra 2016 a žalobu v celom rozsahu zamietol. Proti rozsudku okresného súdu č. k. 19Cpr 3/2014-205 podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 2 CoPr 4/2017-267 z 18. apríla 2018 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.2 Žalobca podal proti rozsudku krajského súdu č. k. 2 CoPr 4/2017-267 dovolanie, o ktorom 10. októbra 2019 rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 3 Cdo 26/2019 tak, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a zrušil aj uznesenie okresného súdu č. k. 19 Cpr 3/2014-283 zo 4. júla 2018 (uznesením, ktorým okresný súd rozhodol o výške náhrady trov konania, pozn.).

2.3 Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 3 Cdo 26/2019 uviedol, že postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade zmätočnosti [§ 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)]

a súd znemožnil strane – žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

2.4 Podľa názoru sťažovateľa je dôsledkom konania okresného súdu a krajského súdu tá skutočnosť, že o spore „...*mohlo byť právoplatne rozhodnuté už dňa 27. 10. 2016 keď rozhodoval súd prvej inštancie...*

... Sťažovateľ je toho názoru, že uvedeným konaním a rozhodovaním súdu prvej inštancie a súdu odvolacieho došlo k zbytočným prietahom len ku dnešnému dňu viac ako štyri roky...

... Sťažovateľ podal dňa 02.01.2020 predsedovi Okresného súdu Bratislava II. sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní vedeného pod sp. zn. 19 Cpr/3/2014, na ktorý mu bola zaslaná odpoveď zo dňa 13.01.2020 sp. zn. Spr/1/2020, v ktorej predsedníčka súdu považuje sťažnosť sťažovateľa za nedôvodnú...“.

3. V nadväznosti na už uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené boli. *Súčasne sa sťažovateľ domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a náhrady trov konania.*

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

4. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť [napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08] a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

12. Ústavný súd v prípravnej fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zistil, že sťažovateľom pripojené plnomocenstvo zo 16. januára 2020 udelené na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom advokátovi JUDr. Júliusovi Kvetánovi má formálne nedostatky.

12.1 V splnomocnení vo vzťahu k advokátovi sťažovateľ uviedol: „... *aby ma vo veci podania sťažnosti na Ústavný súd Slovenskej republiky pre porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky a pre porušenie práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane základných práva a ľudských slobôd vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 4CoPr/3/2019 zastupoval v plnom rozsahu a pre celé konanie ...*“

12.2 Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že konaním, v ktorom malo dôjsť k porušeniu sťažovateľom namietaných práv (bod 1) je konanie vedené Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 19 Cpr 3/2014. Sťažovateľ teda ústavnému súdu predložil plnomocenstvo, ktoré s ohľadom na obsah predloženej ústavnej sťažnosti a formuláciu petitu predloženého návrhu koncipovaného kvalifikovaným zástupcom vykazovalo nesprávne označenie subjektu ako aj konania, v ktorom malo dôjsť k zásahu do základných práv sťažovateľa [§ 50 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde].

13. Ústavný súd na tomto mieste konštatuje, že v ústave a v zákone o ústavnom súde má presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania [čl. 127 ods. 1 ústavy, § 43 zákona o ústavnom súde].

13.1 Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde). Viazanosť ústavného súdu rozsahom a dôvodmi návrhu t. j. aj ústavnej sťažnosti sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti jej petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú v konaní zastúpené advokátom.

14. Ústavný súd vzhľadom na nedostatky ústavnej sťažnosti (bod 12 – 13), posúdením konkrétnych okolností danej veci, adresoval sťažovateľovi písomnú výzvu z 25. marca 2020 na odstránenie nedostatkov podania (§ 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

14.1 Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu reagoval písomným podaním doručeným ústavnému súdu 6. apríla 2020. Spolu s písomným podaním predložil aj plnomocenstvo udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom zo 16. januára 2020 so správnym označením subjektu porušiteľa a napadnutého konania, v ktorom došlo k zásahu do základných práv sťažovateľa (pozri bod 12), čím nedostatok plnomocenstva odstránil.

14.2 Vo vzťahu k požiadavke ústavného súdu na odstránenie nesúladu v petite ústavnej sťažnosti s aktuálnym stavom napadnutého konania sťažovateľ uviedol:

„K nesúladu v časti petitu tejto ústavnej sťažnosti s aktuálnym stavom konania v ktorom sťažovateľ namieta porušenie svojich ústavných práv v dôsledku postupu a rozhodnutia vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava II. pod sp.zn. 19Cpr/3/2014 sťažovateľ uvádza, že tento žalobný petit má základ v právoplatnom a vykonateľnom uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako dovolacieho súdu zo dňa 10. októbra 2019 Č. k. 3 Cdo 26/2019 , v ktorom na str. 10 bod č. 19 tento dovolací súd okrem iného uzatvoril, že odvolací súd (teda logicky aj súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom znemožnil strane -žalobcovi, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Ak v doterajšom konaní aj súd prvej inštancie porušil práva sťažovateľa ako žalobcu na spravodlivý súdny proces bez ohľadu na to, že vec bola vrátená dovolacím súdom odvolaciemu súdu, je logické, že došlo k porušeniu Jeho ústavného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky aj rozhodnutím súdu prvej inštancie-rozsudkom zo dňa 27. októbra 2016 Č. k. 19Cpr 3/2014-205- teda aj v konaní súdu prvej inštancie došlo k neefektívnemu konaniu, čo malo za následok konanie na odvolacom súde, (ktorý nesprávne potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa) ako aj konanie na dovolacom súde.

Na základe uvedeného porušenia ústavných práv sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sťažovateľ aj v konaní pred súdom prvej inštancie (nielen v konaní pred odvolacím súdom) je toho názoru, že je možné vyhodnotiť takéto konanie súdom prvého stupňa v zmysle čl. 48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky za neefektívne a preto sťažovateľ má za to, že nejde tu v prípade uplatnenia časti petitu k nedôvodnému petitu aj keď sťažovateľ nespochybňuje názor Vášho cteného súdu, že táto časť petitu nie je v súlade s aktuálnym stavom konania, keď o veci znova rozhoduje odvolací súd. “

IV.

Záverý ústavného súdu

15. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti chronologicky opísal priebeh napadnutého konania (prebiehajúceho na všetkých stupňoch sústavy všeobecných súdov) s dôrazom na skutočnosť, že ani po 6 rokoch trvania súdneho sporu nie je vo veci právoplatne rozhodnuté.

15.1 Z formulácie petitu ústavnej sťažnosti jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ žiada ústavný súd o vyslovenie porušenia ním namietaných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru výlučne postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Cpr 3/2014, čím aj vymedzil predmet konania pred ústavným súdom.

16. Napadnuté konanie s ohľadom na jeho predmet je sporom pracovnoprávnym (žalobou uplatnený nárok zamestnanca na náhradu mzdy) a patrí v zmysle judikatúry ESLP medzi tzv. prednostné konania, ku ktorému má vo veci konajúci súd pristupovať s osobitnou starostlivosťou a rýchlosťou.

16.1 Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol ako súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 19 Cpr 3/2014-205 z 27. októbra 2016 a žalobu v celom rozsahu zamietol. Následne o podanom odvolaní žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol krajský súd potvrdzujúcim rozsudkom č. k. 2 CoPr 4/2017-267 z 18. apríla 2018 a o dovolaní žalobcu najvyšší súd zrušujúcim uznesením sp. zn. 3 Cdo 26/2019 z 10. októbra 2019, ktorým rozhodovanie vo veci presunul naspäť na odvolací súd. O veci sťažovateľa aktuálne koná a rozhoduje krajský súd ako súd odvolací (spis bol predložený na rozhodnutie krajskému súdu 20. novembra 2019, pozn.). Z uvedeného vyplýva, že pracovnoprávny spor prebieha na súde druhej inštancie mimo akejkolvek dispozície okresného súdu, v postupe ktorého sťažovateľ vidí nečinnosť, resp. neefektívnu činnosť (pozri bod 2.4).

16.2 Hoci napadnuté konanie ako celok nie je právoplatne ukončené ani po 6 rokoch jeho trvania právoplatným súdnym rozhodnutím a z ústavnoprávneho hľadiska tak ako celok vybočuje z rámca naplnenia požiadavky dosiahnutia rozhodnutia v súdnom konaní v primeranej lehote, ústavný súd vychádzajúc z petitu predloženej ústavnej sťažnosti uzatvára, že porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v postupe okresného súdu už nie je v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti reálne možné konštatovať.

17. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu, o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí

na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, II. ÚS 101/03, I. ÚS 88/07, III. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016).

18. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza fyzická osoba alebo právnická osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci, ktorý (účel) sa dosiahne právoplatným rozhodnutím (I. ÚS 167/03). Navyše zjavná neopodstatnenosť sťažnosti, prostredníctvom ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už príslušný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 223/2010, I. ÚS 544/2012, I. ÚS 559/2014), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia ústavnej sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06, III. ÚS 176/2018, I. ÚS 204/2018).

19. Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06, III. ÚS 462/2017). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (rozhodnutie vo veci Mazurek proti Slovenskej republike z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

20. Z uvedeného tak nesporne vyplýva, že ak v čase podania ústavnej sťažnosti (22. januára 2020, pozn.) už bolo napadnuté konanie na okresnom súde meritórne skončené (pozri bod 16.1), a keďže vec sa po jej predložení odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní od roku 2017 nachádza mimo jeho pôsobnosti, k namietaným prietahom

spôsobeným postupom tohto súdu už zjavne dochádzať nemohlo. Namietanie priet'ahov nebolo preto so zreteľom na obsah ústavnej s'ťažnosti vo vzťahu k okresnému súdu aktuálne.

20.1 Zotrvanie s'ťažovateľa na pôvodnom petite jeho ústavnej s'ťažnosti s poukazom na neefektívny postup okresného súdu aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nemôže byť základom pre záver ústavného súdu, že ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľa proti postupu okresného súdu je opodstatnená, pričom nebolo možné opomenúť, že najvyšší súd dospel k záveru o procesnej vade zmätočnosti „len“ v časti odvolacej argumentácie a „len“ vo vzťahu k odvolaciemu súdu (bod 18, osobitne bod 18.4 zrušujúceho uznesenia). Z tohto dôvodu ústavný súd ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa odmietol už po jej predbežnom prerokovaní [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej s'ťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch s'ťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej s'ťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu